

FODERTYPEN PÅVIRKER IKKE FOREKOMST AF NAVLEBROK

ERFARING NR. 1308

En spørgeskemaundersøgelse viste, at der ikke var forskel i forekomst af navlebrok hos slagtesvin ved forskellige fodertyper (mel/piller og våd/tør).

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION, DEN RULLENDE AFPRØVNING

FORFATTER: LISBETH JØRGENSEN
KAJ VESTERGAARD

UDGIVET: 25. APRIL 2013

Dyregruppe: Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Ernæring / sundhed

Sammendrag

En spørgeskemaundersøgelse i 92 besætninger tyder ikke på, at forekomst af navlebrok hænger sammen med, hvilken fodertype, der anvendes (hjemmeblandet melfoder eller pelleteret foder og vådfoder eller tørfoder). Undersøgelsen tyder ligeledes ikke på, at tildeling af halm har betydning for forekomst af navlebrok.

TILSKUD

Projektet har fået tilskud fra Svineafgiftsfonden og har aktivitetsnr.: 075-420010.

Baggrund

I oktober 1997 kom Det Veterinære Sundhedsråd med en indskærpene udtalelse om leveringen af svin med store navle- eller lyskebrok til slagtning. Dette førte til, at der i dag er skærpede krav til transport af levende dyr, bl.a. kræves der en transporterklæring fra besætningsdyrlægen for, at dyr med navlebrok over en vis størrelse kan blive transporteret til slagteriet. Forekomsten af navlebrok har over de sidste 10 år ligget med en frekvens på ca. 1 pct. af de slagtede svin.

Den almindelige opfattelse er, at et navlebrok kan opstå som følge af to ting. Grisen kan være født med en svaghed, der gør, at de enkelte muskellag i bugen ikke vokser korrekt sammen. I takt med, at tarmene bliver større og tungere, presser de kraftigt på bugvæggen og derved kan der udvikles et brok. Den anden årsag er, at der efter fødsel kommer bakterier op i navlestrengen, hvilket resulterer i en navleinfektion, som senere kan udvikle sig til en byld. Denne byld vokser i navlestedet, hvor navlen normalt skal gro sammen. Det kan medføre, at der opstår et hulrum under huden, som tarmene kan falde ned i og på den måde udvikle sig til et navlebrok – med en tydelig broksæk.

Navlebrok antages derfor at være en multifaktoriel lidelse, og det vil sige, at både miljøfaktorer og genetik spiller en rolle. Der findes genetisk variation for navlebrok, hvilket blandt andet ses af raceforskelle. Der er eksempelvis set mere navlebrok i Duroc end i Yorkshire. Der er fundet lave arveligheder for forekomsten af navlebrok, og derfor er det svært at reducere forekomsten af navlebrok alene gennem avlstiltag [1].

I de fleste danske besætninger optræder sandsynligvis både miljø og genetik i et samspil, dog i forskelligt omfang. Således har en tidligere undersøgelse vist, at forekomsten af navlebrok hos smågrise uafhængigt af køn kan reduceres med ca. en tredjedel med en injektion af antibiotikum indenfor de første 24 timer efter fødsel [2]. Forebyggelse af navlebrok retter sig derfor i dag mod en infektøs årsag, og på den baggrund iværksættes forskellige former for tiltag i den enkelte besætning. Der findes ikke meget viden om, hvordan fodring, management m.m. påvirker udviklingen af navlebrok. Erfaringer fra visse besætninger antyder, at der kan være forskel på forekomsten af navlebrok blandt grise fra samme sohold, som senere deles ud i forskellige besætninger, der har forskellige fodertyper (vådfoder/tørfoder eller melfoder/pelletteret foder). Andre meldinger fra praksis er, at forekomst af diarré kan forværre forekomsten af navlebrok. At disse forhold evt. påvirker forekomsten af navlebrok kan skyldes, at der opstår forskelligt pres på bugvæggens sammenvoksning på navlestedet.

Formålet med denne undersøgelse var at afdække, om fodringen har indflydelse på udvikling af navlebrok hos grise i vækst.

Materiale og metode

Via slagteridata blev der i samarbejde med slagteriet udpeget to grupper af besætninger. Inden for det enkelte slagteri blev der udpeget dels en gruppe af besætninger med lav forekomst af navlebrok registreret ved slagtning og dels en gruppe med høj forekomst. Undersøgelsen var planlagt til at omfatte i alt 68 besætninger i hver af grupperne (lav hhv. høj forekomst af navlebrok).

Besætningerne blev kontaktet telefonisk af en tekniker fra Videncenter for Svineproduktion, og der blev gennemført et telefoninterview ud fra et spørgeskema.

Statistik

Hypotesen var, at forskellige fodringsprincipper påvirker forekomsten af grise med navlebrok, således at besætninger, der fodrer med pelleteret foder, og besætninger, der fodrer med tørfoder hyppigere oplever problemer med brokgrise end besætninger, der fodrer med hjemmeblandet melfoder og/eller anvender vådfoder.

Data blev opgjort ved anvendelse af tovejstabeller, og de enkelte spørgsmål blev testet med anvendelse af homogenitetstest.

Resultater og diskussion

Der blev i alt kontaktet 120 besætninger med lav forekomst og 124 besætninger i gruppen med høj forekomst af navlebrok.

En besætning udgik af undersøgelsen hvis:

- der ikke blev fodret med ens fodertype (våd/tør, pelleteret/melfoder) til alle slagtesvin
- besætningen havde en aftale med sin leverandør om ikke at modtage ukurante grise (herunder brokgrise)
- en integreret besætning med eget sohold ikke færdigproducerede alle grise selv (risiko for, at der dermed var en højere andel af ukurante grise fx med brok tilbage i besætningen).

I alt indgik 92 besætninger i den endelige opgørelse af spørgeskemaundersøgelsen. Undersøgelsen var dimensioneret til i alt 136 besætninger, men da opgørelsen af de 92 besætninger ikke tydede på nogen forskel mellem de to grupper uanset fodring, så blev det besluttet ikke at fortsætte undersøgelsen til det oprindelig planlagte antal besætninger. De sidste 44 besætninger skulle have adskilt sig meget markant fra de første 92 for, at der i det samlede datasæt ville være en forskel, og det blev ikke vurderet som sandsynligt.

I tabel 1 ses fordelingen på våd-/tørfoder, melfoder/pelleteret foder og ad libitum/restriktiv fodring i de 2 grupper af besætninger (lav hhv. høj forekomst af navlebrok). Udover fodertype ses også, hvordan tildeling af halm fordeler sig på de to grupper af besætninger. Der viste sig ingen sammenhæng mellem fodertype og frekvensen af navlebrok, ligesom der heller ikke sås en sikker sammenhæng mellem brug af halm og navlebrok. Denne spørgeskemaundersøgelse kunne således ikke bekræfte hypotesen om, at forskellige fodringsprincipper påvirker forekomsten af grise med navlebrok.

Tabel 1. Besætningsoplysninger vedr. fodring i gruppen af besætninger med lav hhv. høj forekomst af navlebrok.

	Lav forekomst af navlebrok	Høj forekomst af navlebrok	Statistisk forskel (NS: ikke sikker forskel)
Antal besætninger	38	54	
Forekomst af navlebrok på slagteri, pct.	0,60	1,82	
Brug af pelleteret foder, pct.	29	22	NS
Brug af hjemmeblandet melfoder, pct.	66	69	NS
Vådfodring (ad lib + restriktiv), pct.	45	41	NS
Tørfodring (ad lib + restriktiv), pct.	55	59	NS
Restriktiv fodring (våd + tør), pct.	39	41	NS
Ad libitum fodring (våd + tør), pct.	61	59	NS
Anvendes halm, pct.	46	61	NS

Konklusion

Den gennemførte spørgeskemaundersøgelse tyder ikke på, at forskellige fodringsprincipper og brug af halm påvirker forekomsten af navlebrok hos slagtesvin.

Referencer

- [1] Ask, B. (2011): Navlebrok kan ikke udryddes via avlen. [Notat nr. 1124, Videncenter for Svineproduktion.](#)
- [2] Vestergaard, K & H. Wachmann (2002): Forebyggelse af navlebrok med jod eller antibiotika. [Meddelelse nr. 556, Videncenter for Svineproduktion.](#)

Deltagere

Teknikere: Helle Loft Hansen, Videncenter for Svineproduktion

Statistikere: Jens Vinther, Videncenter for Svineproduktion

Afprøvning nr.: 1119

//PB//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.